

Transparantie en vooruitgang:
De impact van On the way
to PlanetProof Melk

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Ambities en doelstellingen	4
3. Kengetallen en kritische prestatie-indicatoren	6
4. Resultaten	7
4.1 Algemene bedrijfskenmerken	7
4.2 Kritische prestatie-indicatoren	8
– Eiwit van eigen land	8
– Stikstofbodemoverschot	9
– Ammoniakemissie	9
– Blijvend grasland	10
– Kruidenrijk grasland	10
– Natuur en landschap	11
– Broeikasgasemissie	12
– Levensduur	12
– Weidegang	13
5. Middelloorschriften	14
6. Hoe nu verder	15
7. Samenvattend	16

1. Inleiding

Deze impactrapportage heeft als doel inzicht te geven in de duurzaamheidsprestaties van deelnemers aan het keurmerk On the way to PlanetProof. Het keurmerk On the way to PlanetProof voor melk bestaat sinds 2018 en is ontwikkeld om stapsgewijze verduurzaming in de zuivelketen te realiseren.

Dit is de eerste publicatie van de impactrapportage en beschrijft de gemiddelde prestatie van deelnemende melkveehouders aan het certificatieschema voor On the way to PlanetProof Melk in de periode 2021-2023. In deze rapportage worden verschillende verduurzamingsaspecten belicht, zoals het bevorderen van biodiversiteit, de vermindering van broeikasgasemissies en het verbeteren van dierenwelzijn en diergezondheid. Deze gegevens zijn essentieel om de effectiviteit van het keurmerk te toetsen en om te zien waar verdere verbeteringen mogelijk zijn.

Deze eerste impactrapportage is een belangrijke stap in het transparant maken van de inspanningen binnen het keurmerk On the way to PlanetProof. In de toekomst zal de aanpak voor monitoring en evaluatie verder ontwikkelen en ook de ontwikkeling in de tijd laten zien.

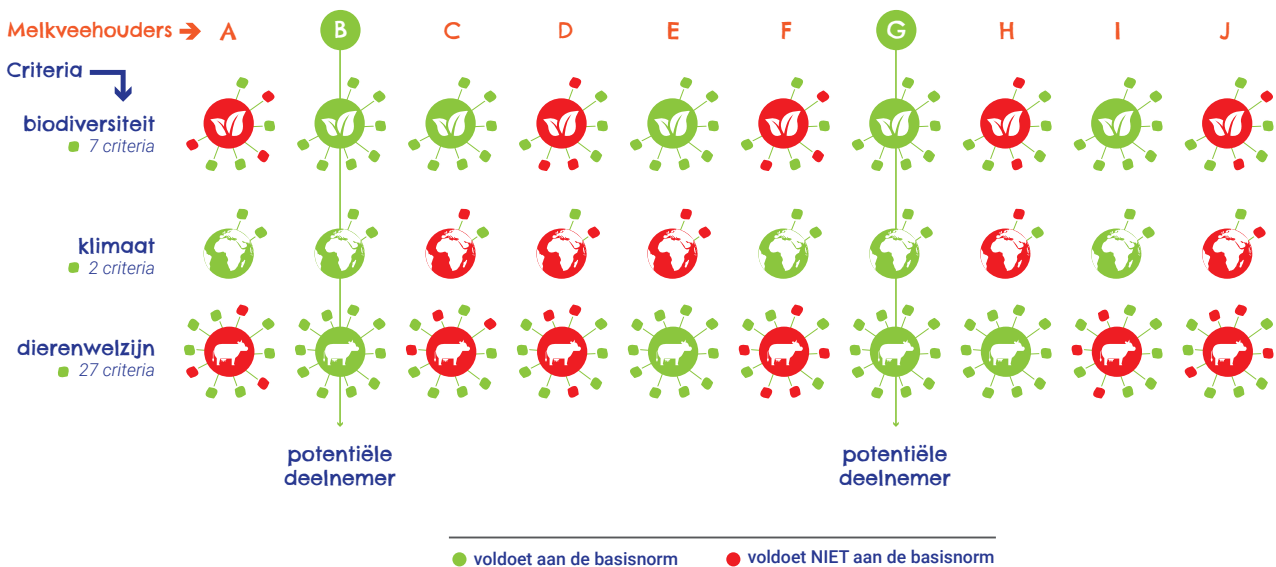
2. Ambities en doelstellingen

On the way to PlanetProof is een onafhankelijk topkeurmerk dat garandeert dat producten op een duurzamere manier zijn geproduceerd. Het keurmerk stelt bovenwettelijke criteria om de impact op klimaat, bodem, water en natuur te verminderen. Daarnaast worden er criteria gesteld op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid. De criteria voor On the way to PlanetProof zijn voortdurend in ontwikkeling, met het streven: een productie die in balans is met de draagkracht van onze planeet.

Het keurmerk waarborgt dat producten voldoen aan ambitieuze eisen, waardoor producten met het keurmerk een betere keuze zijn voor natuur, klimaat en dieren. Voor melkproducten met het keurmerk zijn er specifieke criteria vastgesteld op verschillende thema's: biodiversiteit, klimaat, dierenwelzijn en diergezondheid. Het thema biodiversiteit is ingevuld met kringloopindicatoren, zoals het gebruik van eiwit van eigen land, en natuur- en landschapsindicatoren. Er worden twee type normen gesteld: een basisnorm en een topniveau dat ambitieuzer is. Melkveehouders die deelnemen aan het keurmerk voldoen aan alle basisnormen. Bovendien moeten veehouders uitblinken door minimaal in één van de thema's alle normen op topniveau te behalen.

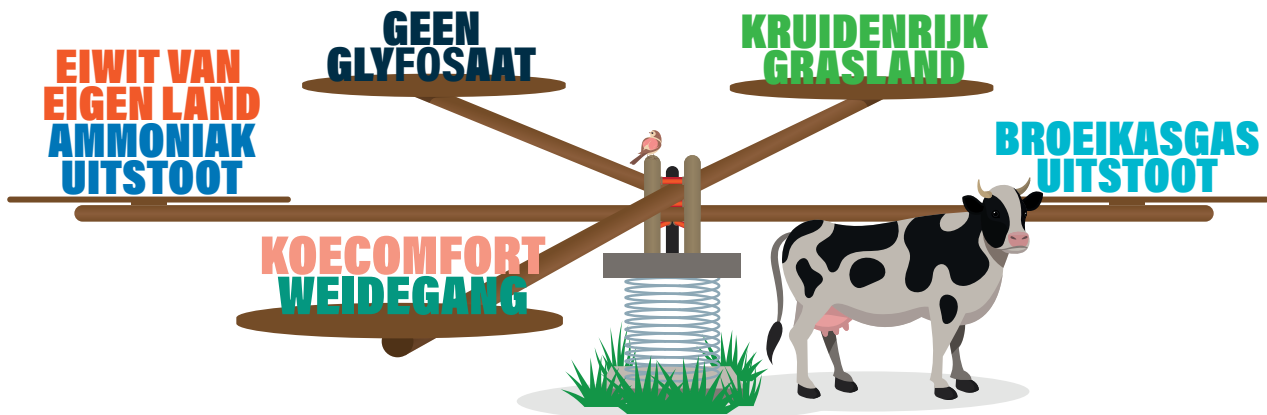
Doordat criteria steeds ambitieuzer worden, zetten melkveehouders stappen in verduurzaming. Voorbeelden hiervan zijn het verhogen van de norm voor eiwit van eigen land; het verhogen van het aandeel natuur en landschap of het implementeren van stalmaatregelen om het comfort van melkvee in de stal te verbeteren.

Doordat het certificatieschema van On the way to PlanetProof een combinatie van een groot aantal criteria bevat, ligt de lat hoog voor melkveehouders. Hoewel één enkel criterium voor veel melkveehouders haalbaar is, zorgt juist de combinatie van de diverse eisen op uiteenlopende thema's ervoor dat deelnemers aan het keurmerk koplopers zijn op het gebied van integrale duurzaamheid. Deelnemende melkveehouders presteren goed op alle verschillende aspecten van duurzaamheid binnen het keurmerk. Dit is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Een schematische weergave van hoe de combinatie van verschillende criteria selecterend is. Elke rij vertegenwoordigt een thema. Alleen de melkveehouders die voldoen aan alle criteria op alle thema's (melkveehouder B en G) zijn potentiële deelnemers aan On the way to PlanetProof.

De combinatie van de criteria in het schema bevorderen integrale verduurzaming. De verschillende eisen houden elkaar als het ware in balans. Om de integraliteit van het keurmerk te waarborgen, is het essentieel om de relaties tussen kengetallen zorgvuldig te monitoren en te analyseren. Dit helpt bij het identificeren van verbanden die complementair of tegenstrijdig aan elkaar kunnen zijn. Begrip van hoe KPI's samenhangen helpt ongewenste afwentelingseffecten in beeld te brengen en te voorkomen.

Figuur 2. Schematische weergave van de samenhang tussen verschillende criteria en de balans die On the way to PlanetProof daartussen zoekt.

Om inzicht en richting te geven in de ambities van het keurmerk zijn er tussendoelen bepaald voor 2030. Tussendoelen zijn opgesteld rekening houdend met beleidsdoelen zoals de **Sustainable Development Goals** van de Verenigde Naties, **de Farm to Fork-strategie** en **het Klimaatakkoord van Parijs**. De tussendoelen geven de streefwaarden voor de gemiddelde prestaties in dat jaar weer. Om deze doelen te behalen, wordt het certificatieschema van On the way to PlanetProof elke drie jaar herzien, waarbij nieuwe criteria kunnen worden geïntroduceerd en bestaande normen kunnen worden aangepast. Integrale verduurzaming is daarbij een belangrijk uitgangspunt. In het **herzieningsproces** worden diverse stakeholders betrokken waaronder veehouders, sectorpartijen, maatschappelijke organisaties, ketenpartners en wetenschappers, om een breed gedragen en haalbare aanpak te waarborgen.

3. Kengetallen en kritische prestatie-indicatoren

Om de prestaties en voortgang van het keurmerk te monitoren, zijn voor elk thema de meest relevante kritische prestatie-indicatoren (KPI's) uit het certificatieschema in kaart gebracht (tabel 1). Deze KPI's zijn zorgvuldig gekozen vanwege hun aansluiting bij de doelstellingen van het keurmerk On the way to PlanetProof. Door deze indicatoren te monitoren, wordt inzicht verkregen in de voortgang en kan worden vastgesteld of de beoogde effecten daadwerkelijk worden bereikt. In het volgende hoofdstuk worden de prestaties van de keurmerkhouders op deze KPI's gerapporteerd.

Naast de KPI's worden ook aanvullende kengetallen bijgehouden die niet expliciet zijn opgenomen zijn in het schema, zoals productie-intensiteit in de vorm van melkproductie per hectare of grootvee-eenheden (GVE) per hectare. Ook wordt gekeken naar kengetallen die buiten de directe invloedssfeer van een melkveehouder liggen, maar wel een grote invloed kunnen hebben op prestaties. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het aandeel van een bepaalde grondsoort, zoals veen, in het totale areaal.

Elk jaar registreren de deelnemende melkveehouders hun gegevens met behulp van sectorinstrumenten zoals de KringloopWijzer, natuur- en landschapsbeheerpakketten (gebaseerd op de Biodiversiteitsmonitor) en KoeData. De certificatie-instelling (CI) voert regelmatig audits uit om te controleren of zij voldoen aan alle criteria van het certificatieschema.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende thema's en bijbehorende kritische prestatie-indicatoren (KPI's) die gebruikt worden om de impact van het keurmerk On the way to PlanetProof te monitoren.

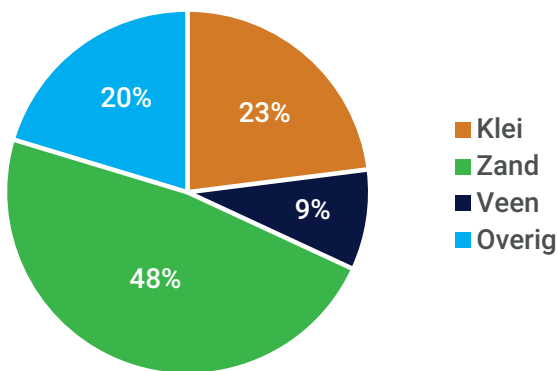
Thema	Kengetallen
Grondsoort	% verschillende grondsoorten
Biodiversiteit; Kringloopindicatoren	Eiwit van eigen land (%)
	Stikstofbodemoverschot (kg per ha)
	Ammoniakemissie (kg per ha)
	Blijvend grasland (%)
Biodiversiteit; Natuur en Landschap	Kruidenrijk grasland (%)
	Natuur en Landschap (%)
Klimaat	Broeikasgasemissie (g per kg meetmelk)
Dierenwelzijn en diergezondheid	Levensduur (jaren, maanden)
	Weidegang (dagen)
Overige kengetallen	Melkproductie per ha (kg)
	GVE per ha

Deze impactrapportage is gebaseerd op een analyse van 562 melkveehouders. Dit is de volledige groep melkveehouders die deelnam aan On the way to PlanetProof Melk in alle drie de jaren: 2021, 2022 en 2023.

4. Resultaten

4.1 Algemene bedrijfskenmerken

De grondsoort waarop een melkveebedrijf gevestigd is heeft een grote invloed op de bedrijfsvoering en prestaties op een aantal duurzaamheidsindicatoren. Zo heeft het bijvoorbeeld een grote invloed op welke gewassen geteeld worden of hoeveel stikstof uitspoelt naar het grond- en oppervlaktewater. In figuur 3 is de verdeling van On the way to PlanetProof deelnemers op klei, veen of zand weergegeven in het jaar 2023. De indeling in klei, veen of zand is algemeen en binnen grondsoorten bestaan verdere verfijningen.

Figuur 3. Het aandeel deelnemende melkveehouders weergegeven per grondsoort. Grondsoort is gedefinieerd als 80% van het areaal bestaat uit de betreffende grondsoort.

Melkproductie per hectare en grootvee-eenheden per hectare (GVE) worden gemonitord voor On the way to PlanetProof-deelnemers. De gemiddelde productie van deelnemende bedrijven was 16.950 kg melk per ha voedergewas in 2022. Dit is lager dan het landelijk gemiddelde van 17.400 kg melk per ha voedergewas in 2022. Ook de veebezetting, uitgedrukt in grootvee-eenheden (GVE), van On the way to PlanetProof-bedrijven was lager dan het landelijk gemiddelde met respectievelijk 2,1 GVE/ha en 2,2 GVE/ha voedergewas. De deelnemers aan het keurmerk zijn daarmee gemiddeld iets extensiever dan de gemiddelde melkveehouderij in Nederland.

Tabel 2. De gemiddelde melkproductie (kg/ha voedergewas) en de gemiddelde veebezetting (GVE/ha voedergewas) van On the way to PlanetProof-deelnemers vergeleken met het landelijke gemiddelde in 2022.

Bron landelijke gemiddelden: www.agrimatie.nl.

	Gemiddelde On the way to PlanetProof	
	Gemiddelde On the way to PlanetProof	Gemiddelde landelijk
Melkproductie per ha (kg)	16.950	17.400
Grootvee-eenheden per ha	2,1	2,2

4.2 Kritische prestatie-indicatoren

De gemiddelde prestaties van alle deelnemers zijn weergegeven ten opzichte van de norm en het tussendoel (tabel 3). Prestaties betreffen het gemiddelde van 2021, 2022 en 2023. De weergegeven norm is de norm waar ondernemers aan getoetst werden in het jaar 2023 (certificatieschema M2.1).

Hieronder volgt een meer gedetailleerde uitleg per KPI.

Tabel 3. Overzicht van prestaties op belangrijke KPI's in On the way to PlanetProof.

	KPI ↓	Eenheid ↓	Norm ↓	Gemiddelde 2021-2023 ↓	Tussendoel 2030 ↓
Kringloop- indicatoren	Eiwit van eigen land	%	50**	61.4	65
	Stikstofbodem overschot*	Kg/ha	150	104	100
	Ammoniakemissie	Kg/ha	80	51	38
	Blijvend grasland	% van het areaal	40	75	80
Natuur en landschap	Kruidenrijk grasland	% van het areaal	0**	9.9	10
	Natuur en landschap	% van het areaal	5**	14.8	20
Klimaat	Broeikasgasemissie*	G/kg meetmelk	1020 (1200)	902	675
Dierenwelzijn en diergezondheid	Levensduur	Jaren, maanden	5 jaar, 4 maanden	6 jaar, 6 maanden	7 jaar
	Weidegang	Uren	720	n.t.b.	1080

* Herberekende norm voor de Kringloopwijzer versie 2023.

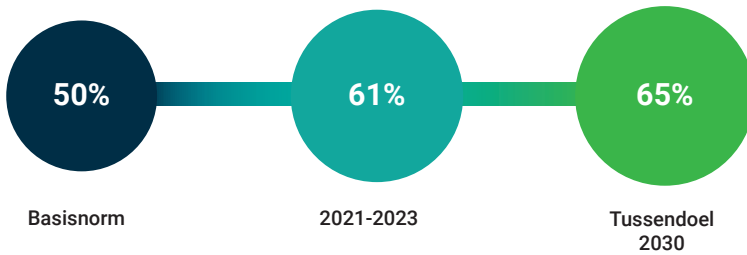
** Per 2022 zijn herziene normen van toepassing (eiwit van eigenland 55%, kruidenrijk grasland minimaal 5%, natuur en landschap minimaal 10%). Hiervoor geldt een overgangstermijn van 3 jaar. De normen moeten uiterlijk in 2024 worden gerealiseerd. In 2023 werden deelnemers nog op de normen van 2021 beoordeeld.

Eiwit van eigen land

De KPI 'eiwit van eigen land' geeft het percentage aan van het eiwit in het rantsoen van melkvee dat afkomstig is van gewassen die op het bedrijf zelf zijn geproduceerd. Dit kengetal is een belangrijke indicator voor het realiseren van grondgebondenheid binnen het keurmerk. Dit sluit aan bij de visie van de sector, zoals uiteengezet door de Commissie Grondgebondenheid in het rapport "**Grondgebondenheid als basis voor een toekomstbestendige melkveehouderij**" (2018). Daarnaast is de KPI 'eiwit van eigen land' een belangrijke indicator voor circulariteit. Door lokale voedergewassen zoals gras en klaver te gebruiken, kunnen melkveehouders de afhankelijkheid van geïmporteerd eiwit, zoals soja, verminderen en daarmee kringlopen verder sluiten. Ook waarborgt dit kengetal indirect het aandeel grasland binnen het totaal areaal en de hoeveelheid gras in het rantsoen, aangezien grasland doorgaans een hogere eiwitopbrengst oplevert dan andere gewassen.

On the way to PlanetProof stimuleert melkveehouders om hun eiwitvoorziening te optimaliseren binnen de specifieke context van hun bedrijf. Weersomstandigheden spelen een cruciale rol in de groei van gewassen en hebben daarmee een aanzienlijke impact op het eiwit van eigen land. Dit kan leiden tot variaties van jaar tot jaar buiten de invloed van de melkveehouder om. De gemiddelde prestatie op de KPI 'eiwit van eigen land' voor de periode van 2021 t/m 2023 is weergegeven in figuur 4. Vanaf 2022 zijn herziene normen van toepassing (eiwit van eigen land 55%). Hiervoor geldt een overgangstermijn van 3 jaar. De normen moeten uiterlijk in 2024 worden gerealiseerd. De verwachting is dat de prestaties op deze KPI zullen verbeteren.

Figuur 4. De gemiddelde prestatie op de KPI 'eiwit van eigen land' in het rantsoen (%) voor On the way to PlanetProof-deelnemers voor de periode van 2021–2023 weergegeven ten opzichte van de basisnorm (On the way to Planetproof versie 2.1) en het tussendoel voor 2030.

Stikstofbodemoverschot

De KPI 'stikstofbodemoverschot' is het deel van de stikstofaanvoer naar de bodem (door mest, kunstmest, fixatie, mineralisatie etc.) dat niet is afgevoerd met het geogste gewas.

Een hoog stikstofbodemoverschot kan leiden tot milieuproblemen, zoals waterverontreiniging. Het managen van het stikstofbodemoverschot is belangrijk voor het behalen van de doelen van de **Kaderrichtlijn Water**, die gericht is op het verbeteren van oppervlakte- en grondwaterkwaliteit. Het optimaliseren van dit kengetal helpt melkveehouders om hun mestbewerkings- en bemestingsstrategieën te verbeteren, wat bijdraagt aan een evenwichtige nutriëntenhuishouding en vermindering van de milieubelasting.

Factoren zoals weer- en bodemtype hebben een aanzienlijke invloed op de stikstofbeschikbaarheid en -behoefte van gewassen. Dit kan resulteren in fluctuaties in het stikstofbodemoverschot van jaar tot jaar die lastig te managen zijn voor de melkveehouder.

Op veengrond vindt mineralisatie van stikstof plaats. Hierdoor is stikstofbodemoverschot hoger dan op andere grondsoorten. Hiervoor wordt binnen het certificatieschema gecorrigeerd. De gemiddelde prestatie op de KPI 'stikstofbodemoverschot' voor de periode van 2021-2023 is weergegeven in figuur 5.

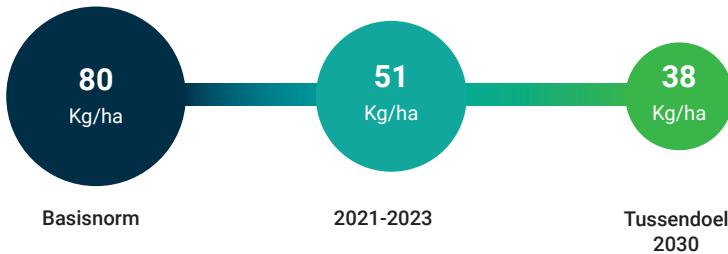

Figuur 5. De gemiddelde prestatie op de KPI 'stikstofbodemoverschot' per hectare (kg) voor On the way to PlanetProof-deelnemers voor de periode van 2021–2023 weergegeven ten opzichte van de basisnorm (On the way to Planetproof versie 2.1), inclusief veencorrectie.

Ammoniakemissie

De KPI 'ammoniakemissie' geeft de hoeveelheid ammoniak weer die door een melkveehouderij in de lucht wordt uitgestoten. Het streven naar lagere ammoniakemissie draagt bij aan de doelstellingen van de **Europese luchtkwaliteitsrichtlijn** en helpt de biodiversiteit te beschermen. Het verminderen van ammoniakemissie is essentieel om stikstofdepositie te beperken.

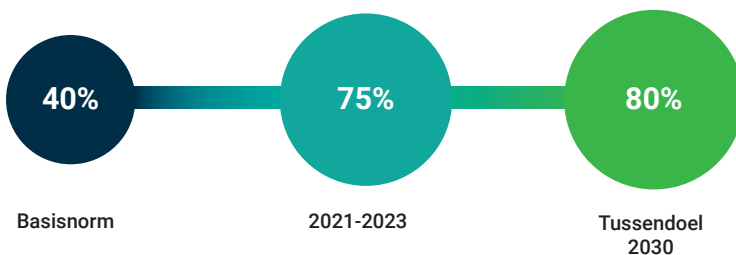
Ammoniakemissie per hectare staat in relatie tot productie-intensiteit (GVE/ha en melkproductie/ha). On the way to PlanetProof stimuleert melkveehouders om hun ammoniakemissie te reduceren. Dit kan door bijvoorbeeld aandacht te besteden aan stalontwerpen, voederstrategieën en mestmanagement. De gemiddelde prestatie op de KPI ‘ammoniakemissie’ voor de periode van 2021-2023 is weergegeven in figuur 6.

Figuur 6. De gemiddelde prestatie op de KPI ‘ammoniakemissie’ per ha (kg) voor On the way to PlanetProof-deelnemers voor de periode van 2021–2023 weergegeven ten opzichte van de basisnorm (On the way to Planetproof versie 2.1) en het tussendoel voor 2030.

Blijvend grasland

De KPI ‘blijvend grasland’ geeft het percentage van het areaal weer dat bestaat uit grasland dat gedurende een periode van ten minste vijf jaar ononderbroken grasland is. Blijvend grasland speelt een belangrijke rol in het behoud van biodiversiteit, bodemgezondheid en het verminderen van erosie. Blijvend grasland ontstaat door het minimaliseren van bodembewerkingen en het behouden of verhogen van het organische stofgehalte. Het bevorderen van blijvend grasland vermindert scheuren van oudere graslanden, waardoor negatieve effecten zoals broeikasgasemissie en stikstofverlies worden voorkomen. On the way to PlanetProof stimuleert melkveehouders om het areaal blijvend grasland te optimaliseren. De gemiddelde prestatie op de KPI ‘blijvend grasland’ voor de periode van 2021-2023 is weergegeven in figuur 7.

Figuur 7. De gemiddelde prestatie op de KPI ‘blijvend grasland’ van het totaal areaal (%) voor On the way to PlanetProof-deelnemers voor de periode van 2021–2023 weergegeven ten opzichte van de basisnorm (On the way to Planetproof versie 2.1) en het tussendoel voor 2030.

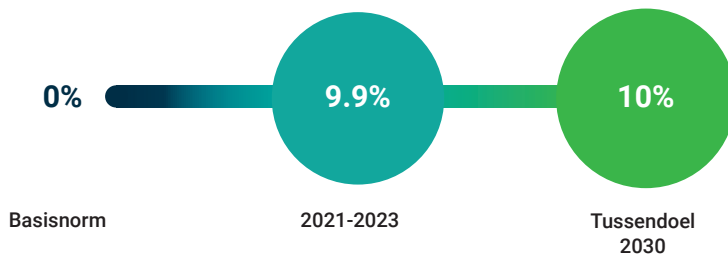
Kruidenrijk grasland

De KPI ‘kruidenrijk grasland’ geeft het percentage grasland aan dat bestaat uit een variëteit aan kruiden en grassen, volgens de definitie van de Biodiversiteitsmonitor. Dit kan zowel productief als extensief kruidenrijk grasland zijn. Hierbij heeft extensief kruidenrijk grasland een factor 1 (de referentie), terwijl productief kruidenrijk grasland een factor 0,4 heeft binnen de wegingsfactoren van de Biodiversiteitsmonitor melkveehouderij. On the way to PlanetProof sluit daarbij aan. Het bevorderen van kruidenrijk grasland ondersteunt de bodemgezondheid, vermindert de behoefte aan kunstmest en bevordert de flora en fauna.

De diversiteit aan kruiden creëert een rijk ecosysteem, dat habitat biedt voor verschillende insecten en dieren. Zowel productief als extensief kruidenrijk grasland bevordert de biodiversiteit in vergelijking met intensieve graslanden, waarbij extensief kruidenrijk grasland de grootste meerwaarde biedt. Dit type grasland heeft echter een lagere opbrengst (droge stof per hectare) dan productief kruidenrijk grasland en intensieve graslanden.

Kruidenrijk grasland is ook onderdeel van de overkoepelende KPI ‘natuur en landschap’. De gemiddelde prestatie op de KPI ‘kruidenrijk grasland’ voor de periode van 2021-2023 is weergegeven in figuur 8.

Vanaf 2022 zijn herziene normen van toepassing (kruidenrijk grasland minimaal 5%). Hiervoor geldt een overgangstermijn van 3 jaar. De normen moeten uiterlijk in 2024 worden gerealiseerd. Om deze reden is de prestatie op kruidenrijk grasland in 2023 al hoger dan de norm die in dat jaar gold. De verwachting is dat de prestaties op deze KPI zullen verbeteren.

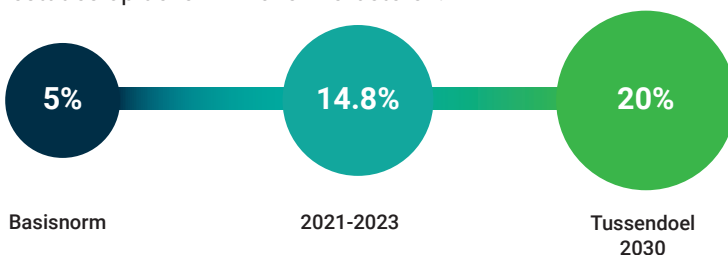
Figuur 8. Degemiddelde prestatie op de KPI ‘kruidenrijk grasland’ van het totaal areaal (%) voor On the way to PlanetProof-deelnemers voor de periode van 2021–2023 weergegeven ten opzichte van de basisnorm (On the way to Planetproof versie 2.1) en het tussendoel voor 2030.

Natuur en landschap

De KPI ‘natuur en landschap’ biedt inzicht in de bijdrage van melkveehouderijen aan biodiversiteit en landschapskwaliteit. Dit kengetal omvat verschillende elementen, zoals kruidenrijk grasland, weidevogelbeheer, ecologisch water- en bodembeheer, akkerbeheer, landschapsbeheer en beheerpakketten op het erf. De invulling van de eisen voor natuur en landschap is bedrijfsspecifiek, zodat melkveehouders hun aanpak kunnen afstemmen op lokale omstandigheden.

Deze KPI speelt een belangrijke rol binnen On the way to PlanetProof omdat het de biodiversiteit bevordert en ecosysteemdiensten op melkveebedrijven verstrekt. Door het integreren van natuurelementen, zoals kruidenrijk grasland en weidevogelbeheer, dragen melkveehouders actief bij aan een duurzamer agrarisch landschap. De gemiddelde prestatie op de KPI ‘natuur en landschap’ voor de periode van 2021-2023 is weergegeven in figuur 9.

Vanaf 2022 zijn herziene normen van toepassing (natuur en landschap minimaal 10%). Hiervoor geldt een overgangstermijn van 3 jaar. De normen moeten uiterlijk in 2024 worden gerealiseerd. De verwachting is dat de prestaties op deze KPI zullen verbeteren.

Figuur 9. De gemiddelde prestatie op de KPI ‘natuur en landschap’ van het totaal areaal (%) voor On the way to PlanetProof-deelnemers voor de periode van 2021–2023 weergegeven ten opzichte van de basisnorm (On the way to Planetproof versie 2.1) en het tussendoel voor 2030.

Broeikasgasemissie

De KPI 'broeikasgasemissie' is een indicator voor de klimaatimpact van het melkveebedrijf en kan worden uitgedrukt per kilogram meetmelk en per hectare. Binnen het schema is er een norm vastgesteld voor CO₂-equivalenten per kilogram meetmelk. Het verlagen van broeikasgasemissies ondersteunt de realisatie van nationale en internationale klimaatdoelen en helpt de ecologische voetafdruk van de melkveehouderij te verminderen.

De broeikasgasuitstoot van de sector is dalende dankzij de implementatie van duurzamere maatregelen, zoals verbeterde voederstrategieën, efficiënter mestmanagement en het inzetten van hernieuwbare energiebronnen. Binnen On the way to PlanetProof kan de melkveehouder kiezen voor een methode van reductie van broeikasgasemissies die bij zijn of haar bedrijfsvoering past. Daarbij wordt opgemerkt dat veen een bron van broeikasgassen is. Hierdoor is de uitstoot van CO₂-equivalenten per kilogram meetmelk hoger naarmate het aandeel veengrond toeneemt, waarvoor in het certificatieschema gecorrigeerd wordt.

De gemiddelde prestatie op de KPI 'broeikasgasemissie' voor de periode van 2021-2023 is weergegeven in figuur 10. De weergegeven basisnorm wijkt af van de norm in certificatieschema 2.1. Deze is gecorrigeerd voor de gewijzigde rekenmethode in KringloopWijzer 2023.

Figuur 10. De gemiddelde prestatie op de KPI 'broeikasgasemissie' per hectare (kg) voor On the way to PlanetProof-deelnemers voor de periode van 2021–2023 weergegeven ten opzichte van de basisnorm (On the way to Planetproof versie 2.1), inclusief veencorrectie en gecorrigeerde basisnorm.

Levensduur

De KPI 'levensduur' is een belangrijke indicator voor de duurzaamheid van de veestapel. Een langere levensduur van het melkvee duidt vaak op een gezonde en goed beheerde veestapel. Deze levensduur kan verlengd worden door mobiliteitsproblemen en uiergezondheid effectief aan te pakken. Binnen het keurmerk is er een norm vastgesteld voor de minimale levensduur van melkvee. Door de levensduur van de veestapel te monitoren, kunnen melkveehouders gerichte maatregelen nemen die bijdragen aan het welzijn en de gezondheid van hun dieren. De gemiddelde prestatie op de KPI 'levensduur' voor de periode van 2021-2023 is weergegeven in figuur 11.

Figuur 11. De gemiddelde prestatie op de KPI 'levensduur' in jaren voor On the way to PlanetProof-deelnemers voor de periode van 2021–2023 weergegeven ten opzichte van de basisnorm (On the way to Planetproof versie 2.1) en het tussendoel voor 2030.

Weidegang

Weidegang heeft een positief effect op het dierenwelzijn en verschillende andere duurzaamheidsindicatoren. Alle boeren die deelnemen aan On the way to PlanetProof houden zich aan de **eisen van de Stichting Weidegang**, die minimaal 120 dagen en 6 uur weidegang per dag voorschrijft. In de praktijk blijkt dat de werkelijke weide-uren vaak aanzienlijk hoger liggen. Het aantal weidedagen kan niet altijd vooraf worden vastgesteld. Een melkveehouder kan de intentie hebben om de weidegang te verlengen en zijn bedrijfsroutine daarop afstemmen, maar is daarbij afhankelijk van de (weers)omstandigheden gedurende het weideseizoen. Dit kan leiden tot variaties in de prestaties van jaar tot jaar.

Het tussendoel van On the way to PlanetProof is 1080 uur (dit is equivalent met 180 dagen en 6 uur weidegang). De gemiddelde prestatie voor de periode 2021-2023 is gebaseerd op verklaringen van melkveehouders en kan daardoor nu niet in de monitoring worden meegenomen. Er is daarom in deze eerste rapportage geen figuur gemaakt.

5. Middelvorschriften

Het keurmerk On the way to PlanetProof combineert middelsturing en doelsturing. De weergegeven KPI's in de impactrapportage zijn slechts een deel van de vele eisen uit het certificatieschema. Waar geen doelsturing kan worden toegepast, wordt middelsturing gebruikt. Belangrijke resultaten die via middelvorschriften worden gerealiseerd zijn onder andere:

- 100% gebruik van groene stroom
- geen gebruik van glyfosaat
- voldoende koeborstels voor melkkoeien en jongvee
- weidegang voor jongvee
- betere klauwgezondheid door middel van verplichte klauwverzorging
- koecomfort door het garanderen van minimaal één ligplek per dier.

Daarnaast wordt er ook impact gerealiseerd door meer indirecte maatregelen die zich richten op planvorming en educatie, zoals het opstellen van een natuurbedrijfsplan en het bieden van educatie aan melkveehouders.

De eisen voor de huisvesting van dieren op melkveebedrijven worden stapsgewijs verhoogd, met als doel het koecomfort te verbeteren. Vanaf 2024 gelden er aanvullende eisen, waaronder het gebruik van zachte ligplekken voor melkvee en minimale afmetingen voor ligboxen. Vanaf 2028 worden er verdergaande eisen gesteld voor onder meer de afkalfstal en ziekenstal. Bij nieuw- en aanbouw zijn er ook specifieke eisen voor loopruimte en de afmetingen van de voerhekken. Deze maatregelen dragen bij aan een comfortabele leefomgeving.

6. Hoe nu verder

Met de vaststelling van tussendoelen voor 2030 zet SMK een belangrijke stip op de horizon voor On the way to PlanetProof. Om de impact van het keurmerk in beeld te krijgen, is uiteindelijk ook monitoring van de prestaties ten opzichte van de doelstellingen en een benchmark met de landelijke gemiddelden essentieel. De monitoringsaanpak zal zich daarom blijven ontwikkelen. Om transparantie te waarborgen vindt minimaal één keer per drie jaar publicatie van een impactrapportage plaats.

Het monitoren en het rapporteren van impact alleen zijn niet voldoende om de tussendoelen te bereiken. De melkveesector zal de komende jaren verdere stappen moeten zetten richting verduurzaming. On the way to PlanetProof wil koplopers op het gebied van integrale duurzaamheid blijven ondersteunen met concrete handvatten. Hierbij is het noodzakelijk om melkveehouders te faciliteren bij hun bedrijfsvoering en een langetermijnvisie te bieden waarop zij kunnen koersen. Dit vereist gedeelde doelstellingen en waar mogelijk een focus op doelsturing in plaats van middelsturing. Ook kennisontwikkeling en innovatie op het erf moeten bijdragen aan het halen van de duurzaamheidsdoelen.

Innovatie is echter alleen mogelijk als melkveehouders kunnen rekenen op lange termijn zekerheid én voldoende financiële ruimte. Een toekomstbestendig verdienmodel, met een passende duurzaamheidsvergoeding, is daarom onmisbaar om verdere verduurzaming te realiseren.

Samenwerking met ketenpartijen, NGO's en overheden is belangrijk om standaarden te harmoniseren en een gelijkspelveld te creëren. Het is essentieel dat duurzaamheidsstandaarden, waar een duurzaamheidsvergoeding een onderdeel van is, précompetitief zijn.

Dit vanuit de wens om verduurzaming van de melkveehouderij in een gelijk spelveld te plaatsen. De Europese wetgeving en goedkeuring van de Autoriteit Consument en Markt bieden daar inmiddels ruimte voor.

7. Samenvattend

Deze eerste impactrapportage maakt de duurzaamheidsprestaties van deelnemende melkveehouders aan het keurmerk On the way to PlanetProof transparant. Het geeft inzicht in de vooruitgang ten opzichte van de gestelde doelen voor 2030 en legt hiermee een goede basis voor het in kaart brengen van verdere verduurzaming door de deelnemende melkveehouders. Het zijn de inspanningen en investeringen van de melkveehouders die hebben geleid tot deze prestaties.

De resultaten in deze publicatie zijn een gemiddelde van data van drie opeenvolgende jaren: 2021 tot en met 2023. De rapportage belicht verschillende verduurzamingsaspecten die terugkomen in de criteria van het keurmerk, zoals het verbeteren van biodiversiteit, de vermindering van broeikasgasemissies en het verbeteren van dierenwelzijn en diergezondheid. De geanalyseerde kritische prestatie-indicatoren (KPI's) geven inzicht in de voortgang op deze thema's.

Uit de analyse blijkt dat deelnemende melkveehouders gemiddeld aanzienlijk beter presteren dan de gestelde basisnormen op de KPI's. Zo is er een substantieel areaal kruidenrijkgrasland (grotendeels extensief) gerealiseerd (9,9% ten opzichte van het gestelde doel van 10% in 2030) en wordt er een ruim percentage (61,4%) eiwit van eigen land gevoerd, waardoor kringlopen verder gesloten worden. Het percentage blijvend grasland (75%) benadert het tussendoel voor 2030 (80%). Er worden steeds minder broeikasgassen uitgestoten (902 g/kg meetmelk ten opzichte van de basisnorm van 1020 k/kg meetmelk). De ammoniakemissie ligt momenteel op 51 kg/ha, met een tussendoel van 38 kg/ha in 2030. Ook de levensduur van het melkvee (6 jaar en 6 maanden) is boven de basisnorm (5 jaar en 4 maanden) en benadert het tussendoel van 7 jaar. Monitoringsdata van melkproductie en veebezetting per hectare laten zien dat de productie-intensiteit van On the way to PlanetProof-deelnemers in lijn is met het Nederlands gemiddelde.

De cijfers tonen aan dat er stappen gezet zijn richting een duurzamere landbouw. De tussendoelen van 2030 geven sturing aan de verdere verduurzaming. Bij elke herziening wordt bepaald wat de volgende stappen en tussendoelen zijn.

SMK

Bezuidenhoutseweg 105, 2594 AC Den Haag

t. 070 3 586 300

smk@smk.nl

www.smk.nl

LinkedIn: [smk-stichting-milieukeur](https://www.linkedin.com/company/smk-stichting-milieukeur)

